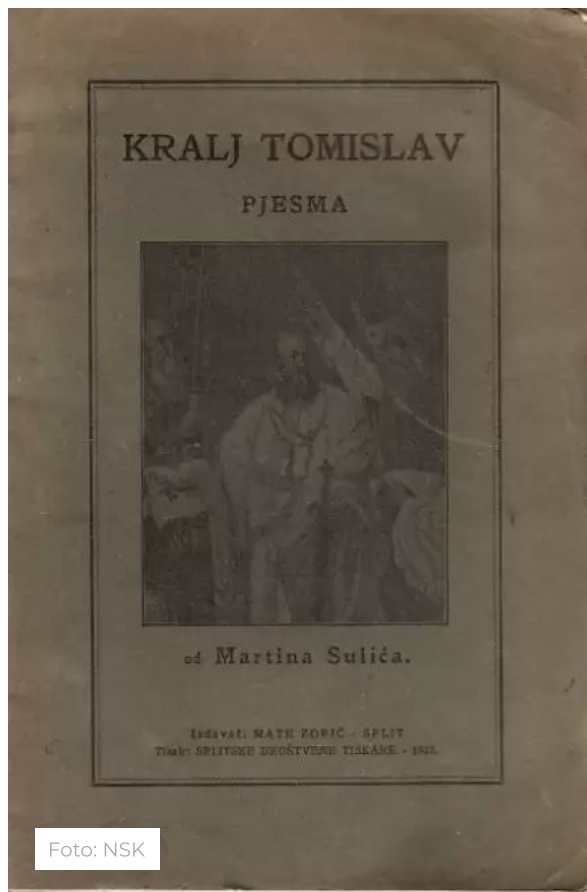

Sulićev ep o kralju Tomislavu i danas čuvaju u NSK

Povijest Vijesti

📅 25. listopada 2025.

Prvi hrvatski kralj Tomislav, proslavljen pobjedama nad moćnim Bugarima i Mađarima, Papin saveznik, povijesna je figura koja je utemeljila hrvatsku kraljevinu. Oko njegova se lika već više od 10 stoljeća isprepliću različite priče. Kad je proglašen knezom, oslobodio je područje Posavske Hrvatske između Drave i Save, a potom proširio svoju vlast na Bosnu i Hum. Papa Ivan X. prozvao ga je kraljem te je blagoslovio njegovu vladavinu riječima: "Dilecto filio Tamiscloao, regi Crouatorum", odnosno "Ljubljenom sinu Tomislavu, kralju Hrvata".

Piše: Ivona Smolčić

Ove se godine diljem Hrvatske, ali i svuda gdje žive Hrvati, obilježava jubilara 1100. obljetnica krunidbe kralja Tomislava. No, prije točno sto godina, tijekom 1925., također je na više načina održana takva proslava, koja je imala snažnu ulogu u jačanju nacionalnog identiteta i svehrvatskog zajedništva te popularizaciji lika i djela kralja Tomislava.

Tad su podizani spomenici, spomen-ploče, imenovani su trgovi i ulice te su održavane proslave u znak tog jubileja, dok je u Tomislavgradu (Duvnu) izgrađena spomen-bazilika. U zagrebačkom parku Maksimir 1925. godine Hrvatski sokolski savez podigao je Mogilu, svojevrsni spomen-humak od grumenova zemlje donesene iz 155 mjesta iz raznih hrvatskih krajeva u kojim se zbilo neki značajni povijesni ili kulturni događaj iz hrvatske povijesti.

Naiznčajniiu ulogu u iniciranju i provedbi te proslave imala je Družba "Braća Hrvatskoga Zmaia" koja je, uz Maticu hrvatsku, organizator i

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U redu

Tijekom spomenute 1925. obavljeno je više knjiga o hrvatskoj povijesti te životu kralja Tomislava. Tom mu je prigodom ispjevano i nekoliko epskih pjesama, koje su se pjevale uz gusle. Jedna od njih je ep Kralj Tomislav autora Martina Sulića (Zagvozd, 1863. – Split, 1925), kao dječak pobjegao od kuće. Našavši se u Dubrovniku, završio je klasičnu gimnaziju, dok je u Zadru završio vojnu akademiju. U mirovinu je otišao kao major austro-ugarske vojske.

U okviru književnog rada pisao je pjesme i drame, a objavio je drame Otmica (Šibenik, 1909), Kamatnik (Split, 1913), Polazak (Split, 1913), ep Kralj Tomislav (Split, 1925), ep Karađorđevići (Split, 1922, 1925) te poemu Albert Marangunić (Split, 1926).

U rukopisu je ostavio spjev Ljudevit Posavski. Zanimljivo je dodati kako je njegov ep o prvom hrvatskom kralju, koji se prostire na 30-ak stranica, 1925. godine u Splitu objavio Mate Zorić. Valja dodati kako ep sadrži oko 500 deseteraca koji su raspoređeni u ukupno četiri pjevanja naslova: Kruna, Krunisanje, Rat i Mir, u kojima se opisuju bitke kneza Tomislava te njegovo krunjenje za prvoga hrvatskog kralja. Kad je posrijedi krunidba na Duvanjskom polju, Dio o krunidbi na polju u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine danas je iz aspekta znanstvene i stručne javnosti klasificiran kao legendarni, što ne umanjuje njegov simbolički značaj.

Tog su značaja bili svjesni i naši preporoditelji, koji su ga u okviru svojih političkih težnji inaugurirali kao mjesto pamćenja oko kojeg će se formirati svijest o monarhijskoj tradiciji.

Svrha tog "vrućeg sjećanja" bila je evocirati tzv. zlatno doba, čime bi se djelovalo na promjenu aktualnog nezadovoljavajućeg stanja. Isto se ponovilo i 1925, tijekom proslave 1000. obljetnice, kad je središnja kolovoška proslava bila manifestacija hrvatske nacionalne svijesti.

Na tom tragu nastao je u Sulićev ep, čije se prvo izdanje danas može pronaći u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. U ovom povodu, donosimo drugo pjevanje naslova Krunisanje, koje tematizira krunidbu na Duvanjskom polju, kao mjestu-sjećanja. U pjevanju se spominju i izvorni lokaliteti, kao i povijesne osobe, među kojima se ističu papa Ivan X. i Grgur Ninski, a nezaobilazna je i referenca na slavnu bitku između Tomislavove vojske i Bugara. Dinamici epskog kazivanja doprinose dijalozi, interpolirani stihovi narodnih pjesama i prigodna molitva.

Krunisanje

Sastala se vojska ubojita
Nasred ravnog polja duvanjskoga,
Silna vojska kralja Tomislava.
Tko što j' imo ljepšeg u dražega
Od odjeće i oružja bojnog,
Obuko je na se i pripaso.
Između gustih redova vojničkih
Povorka se odličnika kreće
Prema maloj crkvi bijeloj.
Prva straža tjelesna kraljeva
U oklopim i pod šljemovima,
Sa kopljima, sjajnim štitovima,
Pa svećenstvo sa sv'jećam užganim,
Noseć svete moći i krstove,

I kandila, posude crkvene,
Pa dvorjani, župani i bani,
Djed hrvatski, rizničar, komornik,
I mačehar sa mačem kraljevskim,
Stjegonoša s barjakom kraljevskim,
Kopljonoša sa kopljem kraljevskim,
Štitonoša sa štitom kraljevskim,
Urešenim sa grbom kraljevstva,
I peharnik sa zlatnim peharom,
I konjušnik sa zlatnijem štapom,
Još i ključar sa zlatnijem ključem.
Najzadnji je kralju Tomislave,
Odjeven je u halju grimiznu,
A opasan pasom dragocijenim,

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostaviti ćemo da ste zadovoljni s tim.

Koji će ga vjenčat i pomazat.
Dvorjanici lijepo pjevaju:
„Bože živi kralja Tomislava
Mnogo ljeta i slavna i zdrava,
Da domaju Hrvatsku mi brani
Od dušmana unutra i vani.“
Jednako je sva vojska narodna

Tu pjesmicu gromko otpjevala.
Kralj u crkvi prisegu položi,
Zatim ga je Dobro pričestio,
I zlatnijem mačem opasao,
I radosti maslom pomazao,
Na glavu mu krunu postavio,
I u ruku zlatno žezlo dao,
Ko šibiku pravde i spasenja,
Te molitvu ovu izrekao:
„Svemogući nek te Bog nagradi
Silom svojom i Duha svetoga;
Nek mišicu ukrijepi tvoju,
Da barbarske pokoriš jezike;
Nek strah Božji u srce t' usije
Ko i milost prema grješnicima,
Neporočna u vjeri sačuva,
I učini jakog branitelja
Crkvenijeh zakona svjetovnih,
Da pravedno svima ljudma sudiš,
Štitiš bogce od progona sile,
I dostojan neka Raja budeš!“
Zatim kralja plaštem ogrnuše
I cipelenjemu obukoše.
Kralj zasjede na pr'jestolje sjajno,

Što se koči između oltara
I ambona, mjestupovišega,
Na koje se biskup Dobro popne,
Gdje slavu otpjevo je Božju,
I kraljevu, kao i narodnu:
„Svemogućem slava na visini,
Amir, sloga ljudma u nizini!
Stvoritelju i slava i hvala,
Što Hrvatim dade hlabrog kralja.
Na kojemu presjajna je kruna,
A duša mu Božjeg dara puna;
Svijetloga uma i pameti,
Kojegamu Duh je dao sveti.
I svetomu ocu ista slava
Papi rimskom Ivanu i hvala.
Viteškome takođe i kralju
Tomislavu i slava i hvala.
Blago i čast rodu, koj' doživi,
Da mu svijet cijeli se divi,
Što okruni divnog sina svoga,
Koga resi vrlina premnoga.
Blažen i svet danak ovaj slovi,

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

Bože pravde daj mu ko ikomu.
Blažen i svet danak, koji slava
Dade svjetlijom kralju Tomislavu.
Bog te, kralju, čuvo mnogo ljeta
Kršćanskoga na diku svijeta
I na sreću naroda tvojega,
Koj' potuče Madžara silnoga.
Usliš Bože molbu svoga puka:
Kralja neba štiti Tvoja ruka!"
Tad gospoda redom pristupaju,
Tomislavu kralju čestitaju
I ljube mu rake i haljine,
Kojeno su sada posvećene.
V'jesti nosi, što srce ne mire:
„Veličanstvu tvojemu na znanje:
Na Hrvatsku udriše Bugari!
Nema više u Srbiji – Srba!
Iz pokolja tko j' glavu odnio,
U Hrvatsku on je uskočio.
U njem kuca još srce junačko,
No stanje mu čisto očajničko:
Lice bl'jedo, nošnja iznošena,
Mnogo njih od glada umire.
Žito nose konji na čopore

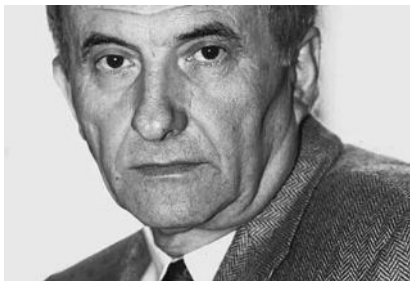
U Zahumlje izBosne ponosne.
Oteti ga mogli bi Bugari,
Ak' i tamo međutim udare.
Zahumljani junački se brane:
Svaki kamen, svako parče zemlje
Strahovito krvavo se plaća,
Al' dušmani opet navaljuju,
Pa opeta nečuveno b'jesno.
Kod nekoga vojvode mrtvoga
Bugarina zapov'jed se našla
Simeona vladara groznoga,
Iz koje se ovo razabire:
„Samo neprjed po cijenu svaku,
Nazad nikad, a robova nema!"
Miči oče vojsku na svu prešu,
Ne okl'jevaj, jezivost je strašna!"
Odgovara kralju Tomislave:
„Sedam bana sedam miču vojska,
A ja osmu mičem izabranu!"

Tekst je nastao u okviru projekta „Predodžbe o kralju Tomislavu u hrvatskoj umjetnosti“, koji je financijski podržala Agencija za elektroničke medije sredstvima Fonda za poticanje novinarske izvrsnosti.

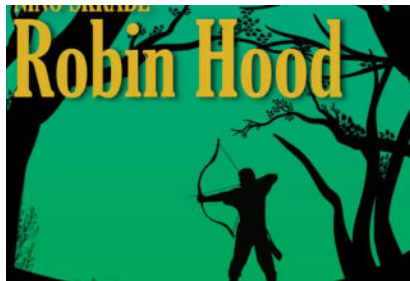
POVEZANO

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U spomen na Vladu Gotovca, predsjednika Matice hrvatske nakon pada komunizma

📅 18. rujna 2025.

Jaskanska Matica i Kazalište Škrabe putuju u Dubrovnik!

📅 20. listopada 2025.

33. vojno hodočašće Majci Božjoj Bistričkoj

📅 5. listopada 2025.

Najnovije

U Vukovaru 21. novinarsko-književni susret "Grad – to ste vi" u znak sjećanja na Sinišu Glavaševića

📅 17. studenoga 2025.

Škabrnja – zločin za koji nitko nije odgovarao

📅 17. studenoga 2025.

Hrvatsku na Venecijanskom bijenalu predstavlja projekt nagrađivane umjetnice Dubravke Lošić i povjerenika Branka Franceschija

📅 17. studenoga 2025.

U Mostaru odavanje počasti žrtvama Vukovara i Škabrnje te obilježavanje uspostave HZ Herceg Bosne

📅 17. studenoga 2025.

Policija će snimati javno okupljanje u Vukovaru: Na snazi i posebna regulacija prometa

📅 17. studenoga 2025.

KOLUMNE

< >

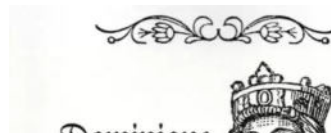
Zlatko Kramarić o Husserlu, Zweigu i Sloterdijku: Europa postoji samo dok postoji napor duha

📅 17. studenoga 2025.

Davor Velnić: Zlo i nakaznost jednoumlja

📅 14. studenoga 2025.

Igor Žic: Umrijeti za Europu!

📅 12. studenoga 2025.

Jure intel „trak

📅 10.

Miro Gavran: Dobra knjiga je danas važnija nego ikad

Radoslav Bužančić: Počeci Hrvatskog Kraljevstva

Glagoljica: Novi život starog pisma

Hrvatski Hašek i Ispravi.me

PORTAL POKRENULA

INFORMACIJE

> Impressum

> Pisma čitatelja

Pratite nas

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.